

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Komisijos komunikato Europos Parlamentui, Tarybai, Europos Centriniam Bankui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos ekonomikos ir finansų sistemos atvirumo, tvirtumo ir atsparumo didinimas“

(COM(2021) 32 final)

(2021/C 341/07)

Pranešėjas **Tomasz Andrzej WRÓBLEWSKI**

Konsultavimasis	Europos Komisija, 2021 2 24
Teisinis pagrindas	Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 304 straipsnis
Atsakingas skyrius	Ekonominės ir pinigų sąjungos, ekonominės ir socialinės sanglaudos skyrius
Priimta skyriuje	2021 5 25
Priimta plenarinėje sesijoje	2021 6 9
Plenarinė sesija Nr.	561
Balsavimo rezultatai	
(už / prieš / susilaikė)	158 / 1 / 2

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (EESRK) teigiamai vertina Komisijos komunikatą „Europos ekonomikos ir finansų sistemos atvirumo, tvirtumo ir atsparumo didinimas“. COVID-19 pandemija daro didelį poveikį pasaulio ekonominės galios pusiausvyrai. Todėl ES turėtų veikti greitai siekdama didinti Europos ekonominį atsparumą.

1.2. Komitetas pritaria Komisijos vertinimui dėl poreikio plėsti tarptautinį euro, kaip pagrindinės priemonės, skirtos stiprinti pasaulinę Europos poziciją, vaidmenį. Be to, Komiteto nuomone, siekiant įgyvendinti plataus užmojo ekonominius tikslus, labai svarbu stiprinti bendrą valiutą, ypač atsižvelgiant į pasaulio ekonomikos pokyčių tempą ir dabartinę ES poziciją inovacijų, konkurencingumo ir palankios reglamentavimo aplinkos požiūriu. Taigi Komitetas ragina komunikate daugiau dėmesio skirti tarptautinio euro vaidmens silpnėjimo priežasčių nustatymui ir ekonominės ir pinigų sąjungos kūrimo užbaigimui.

1.3. Komitetas pažymi, kad komunikate neatsižvelgiama į stiprėjančią Kinijos poziciją, ir rekomenduoja šiuo klausimu komunikatą papildyti.

1.4. Siekiant užbaigti bankų sąjungos ir kapitalo rinkų sąjungos kūrimą (tai padėtų nukreipti santaupas į investicijas), labai svarbu didinti ES atsparumą, kaip nurodoma ankstesnėse EESRK nuomonėse šiuo klausimu ⁽¹⁾, ⁽²⁾. Komitetas pritaria visiems Komisijos siūlojamiems veiksams ⁽³⁾ ir siūlo nustatyti priemones, kurios padėtų užbaigti struktūrinius pokyčius tiek ES, tiek nacionaliniu lygmenimis, pavyzdžiui, peržiūrėti ekonomikos valdymo sistemą, kad ji būtų labiau orientuota į gerovę ir palankesnę investicijoms ⁽⁴⁾.

1.5. Reglamentavimo sistemos kokybė turi didelę reikšmę inovacijų diegimui. Taigi daugiau dėmesio turėtų būti skiriama teisinių nuostatų peržiūrai, atsižvelgiant į jų poveikį Europos bendrovių konkurencingumui. Be to, EESRK mano, kad komunikate nepripažįstamas universitetų ir mokslinių tyrimų įstaigų vaidmuo inovacijų diegimo srityje.

⁽¹⁾ EESRK nuomonė *Europos indėlių garantijų sistema* (OL C 177, 2016 5 18, p. 21).

⁽²⁾ EESRK nuomonė *Ekonominės ir pinigų sąjungos dokumentų rinkinys* (OL C 262, 2018 7 25, p. 28).

⁽³⁾ EESRK nuomonė *Kapitalo rinkų sąjunga žmonėms ir įmonėms. Naujas veiksmų planas* (OL C 155, 2021 4 30, p. 20).

⁽⁴⁾ EESRK nuomonė *Ekonomikos valdymo peržiūra* (OL C 429, 2020 12 11, p. 227).

1.6. Komitetas visiškai pritaria pasiūlymui įvesti skaitmeninį eurą ir toliau leisti žaliąsias obligacijas, išreikštas eurai, kaip priemones, kuriomis siekiama didinti tarptautinį euro vaidmenį ir įtvirtinti ES dominuojančią poziciją klimato politikos veiksmų srityje.

1.7. EESRK sutinka, kad plėtojant finansų rinkų infrastruktūras sumažės priklausomybė nuo trečiųjų valstybių, kaip jurisdikciją turinčių subjektų, teikiamų ypatingos svarbos paslaugų (įskaitant duomenų teikėjus), ir tai padės didinti ES atsparumą.

1.8. Komitetas remia Europos Komisijos pastangas sukurti priemones, skirtas neutralizuoti poveikį, kurį ES ekonominės veiklos vykdytojams daro neteisėtas eksteritorialus trečiosios valstybės vienašalių priemonių taikymas. Komiteto nuomone, tokios priemonės gali padidinti ES, kaip pasaulinio masto veikėjos, nepriklausomybę. Komisija taip pat turėtų apsvastyti, kaip sustabdyti didėjančią ES priklausomybę nuo ne ES finansinių ir nefinansinių duomenų teikėjų.

2. Aplinkybės ir pagrindas

2.1. Šios nuomonės tema – 2021 m. sausio 19 d. komunikatas „Europos ekonomikos ir finansų sistemos atvirumo, tvirtumo ir atsparumo didinimas“. Šis komunikatas yra sudėtinė strategijos, kuria siekiama stiprinti atvirą strateginį ES savarankiškumą, dalis ⁽⁵⁾.

2.2. Pagrindinis atviro strateginio ES savarankiškumo tikslas – apsaugoti ir plėtoti bendrąją rinką, kuri palaiko euro ir ES atvirumą prekybos ir investavimo veiklai su likusiu pasauliu.

2.3. Šiame komunikate išdėstyta, kaip ES gali sustiprinti savo atvirą strateginį savarankiškumą makroekonomikos ir finansų srityse. Pagrindinės priežastys, dėl kurių reikia įgyvendinti šią strategiją, yra šios:

- Europos ekonomikos konkurencingumo didinimas siekiant stiprinti tarptautinį euro vaidmenį;
- Europos ekonomikos atsparumo didinimas dėl trečiųjų šalių ar nenugalimos jėgos (*force majeure*) sukeltų tikrų ir išorės sukrėtimų;
- naujų investicijų skatinimas siekiant gerinti reglamentavimo aplinką verslui, padėsiantis sušvelninti COVID-19 pandemijos ekonominį ir socialinį poveikį ir prisidėsiantis prie Europos ekonomikos vystymosi.

2.4. Pagal šį komunikatą Komisija sieks plėtoti tarptautinį euro vaidmenį, stiprinti ES finansų rinkų infrastruktūras, gerinti ES sankcijų įgyvendinimą ir didinti ES atsparumą neteisėtam trečiųjų valstybių vienašalių sankcijų poveikiui.

3. Bendrosios pastabos

3.1. EESRK teigiamai vertina šį komunikatą, kuriame pateikti reglamentavimo pasiūlymai ir įgyvendinimo priemonės, skirtos padidinti euro dalį prekyboje ir stiprinti ES finansų sistemos atsparumą.

3.2. euro zona gyvuoja jau daugiau nei 20 metų ir toliau plečiasi, į ją įtraukiama vis daugiau naujų valstybių narių (nors naujų šalių prisijungimo tenka laukti) ⁽⁶⁾ ir išlaikoma tarptautinė euro reputacija. Tačiau Komitetas pažymi, kad 2019 m. užsienio valiutų atsargų dalis eurai sumažėjo nuo 23 % iki 19 % – beveik žemiausio lygio per visą istoriją ⁽⁷⁾ – ir kad, pasak kelių pripažintų ekonomistų, įskaitant Nobelio premijos laureatus Josephą E. Stiglitzą ir Paulą Krugmaną, euro zona vis dar nėra optimali valiutos zona ⁽⁸⁾, kaip buvo numatęs šios teorijos kūrėjas Robert Mundell.

⁽⁵⁾ COM(2021) 32 *final*.

⁽⁶⁾ COM(2018) 796 *final*, p. 2.

⁽⁷⁾ „Tarptautinis euro vaidmuo“, Europos Centrinis Bankas, 2020 m. birželio mėn.

⁽⁸⁾ *Ar galima išsaugoti Europos projektą?* Paulo Krugmano pagrindinė paskaita 23-ojoje tarptautinėje Europos šalininkų konferencijoje Filadelfijoje, 2016 m. balandžio 14–16 d.

3.3. EESRK taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad sparčiai augančios Kinijos ekonomikos vaidmuo, kuris tampa vis svarbesnis pasaulio ekonomikoje, vertas platesnės diskusijos svarstant poreikį stiprinti ES ekonominį atsparumą. Šios šalies vidutinis realus metinis BVP augimo tempas per pastaruosius 30 metų buvo apie 10 %, palyginti su maždaug 2 % ES. Tikėtina, kad pandemija dar labiau padidins BVP augimo tempų skirtumus: 4,4 % ES (- 6,1 % 2020 m.) ir 8,4 % Kinijoje (2,3 % 2020 m.)⁽⁹⁾.

3.4. Augant Kinijos ekonomikai, auga ir jos valiutos vaidmuo tarptautinėje prekyboje ir tarpuskaitos sistemoje. 2020 m. trečiąjį ketvirtį JAV doleris sudarė apie 60,5 % oficialiųjų užsienio valiutos atsargų dalį, euro – 20,5 %, o Kinijos ženminbi juanis – 2,1 %. Tačiau ženminbi juanio dalis sparčiai auga, o euro dalis sumažėjo⁽¹⁰⁾. Kinija taip pat intensyviai kuria savo skaitmeninę valiutą (ji jau testuojama kai kuriuose miestuose⁽¹¹⁾), taip pralenkdama likusį pasaulį⁽¹²⁾.

3.5. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta pirmiau, EESRK yra susirūpinęs dėl to, kad strategijoje nėra veiksmų plano, kuriuo būtų reaguojama į stiprėjančią Kinijos ekonomiką, ir rekomenduoja šiuo klausimu komunikatą papildyti.

3.6. Komitetas pritaria svarbių veiksmų strategijoje išdėstytam raginimui užbaigti kurti bankų sąjungą⁽¹³⁾ ir toliau daryti pažangą kuriant kapitalo rinkų sąjungą⁽¹⁴⁾ kaip priemonę, skirtą remti ES atsparumą ir gilinti ekonominę ir pinigų sąjungą. Tačiau jis pažymi, kad siekiant užbaigti kurti EPS reikia, visų pirma, tvirto politinio išsipareigojimo, veiksmingo valdymo ir geresnio turimų finansinių išteklių panaudojimo⁽¹⁵⁾.

3.7. Komitetas pažymi, kad, norint tęsti struktūrinius pokyčius, kuriais būtų užtikrinama glaudesnė ir nuoseklesnė pinigų sąjunga, reikalingas politinis išsipareigojimas, ir siūlo komunikatą papildyti įvairiomis priemonėmis, galinčiomis duoti apčiuopiamų rezultatų:

- peržiūrėti ES ekonomikos valdymo sistemą, kad ji būtų labiau orientuota į gerovę ir palankesnę investicijoms (ypač valstybės skolos ir biudžeto deficito atžvilgiu)⁽¹⁶⁾;
- griežtinti reikalavimą valstybėms narėms koordinuoti savo nacionalinę politiką Europos semestro pagrindu ir didinti pinigų, fiskalinės ir struktūrinės politikos nuoseklumą⁽¹⁷⁾, ypač siekiant socialinės sanglaudos ir tikros konvergencijos;
- atlikti išsamią, ciklinę tikros ES valstybių narių konvergencijos procesų analizę, nes konvergencija kartu su socialine sanglauda yra labai svarbi tam, kad bendroji rinka taptų dinamiškesnė. Konvergencija turėtų būti stebima siekiant išvengti didesnių skirtumų, nes esama rizikos, kad dabartinis valstybių remiamų didelių finansinės pagalbos paketų ciklas gali vėl paskatinti skilimą tarp Šiaurės ir Pietų, kaip buvo per euro zonos krizę⁽¹⁸⁾.

⁽⁹⁾ Žr. *World Economic Outlook database*, 2021 m. balandžio mėn., Tarptautinis valiutos fondas.

⁽¹⁰⁾ Oficialiųjų užsienio valiutos atsargų krepšelis (angl. *COFER*), Tarptautinė finansų statistika (angl. *IFS*), Tarptautinis valiutos fondas, <https://data.imf.org/regular.aspx?key=41175>.

⁽¹¹⁾ Žr. *China Launches Digital Renminbi Trials in 11 Cities, Stages Seven Digital Renminbi Lotteries in Year Following Start of Testing*, „China Banking News“, 2021 m. balandžio 19 d.

⁽¹²⁾ „PwC“ centrinių bankų skaitmeninių valiutų pasaulinis indeksas, 2021 m. balandžio mėn., <https://www.pwc.com/gx/en/industries/financial-services/assets/pwc-cbdc-global-index-1st-edition-april-2021.pdf>

⁽¹³⁾ EESRK nuomonė *Tarptautinio euro vaidmens stiprinimas* (OL C 282, 2019 8 20, p. 27).

⁽¹⁴⁾ EESRK nuomonė *Kapitalo rinkų sąjunga žmonėms ir įmonėms. Naujas veiksmų planas* (OL C 155, 2021 4 30, p. 20).

⁽¹⁵⁾ EESRK nuomonė *Ekonominės ir pinigų sąjungos dokumentų rinkinys* (OL C 262, 2018 7 25, p. 28).

⁽¹⁶⁾ EESRK nuomonė *2021 m. euro zonos ekonominė politika* (OL C 123, 2021 4 9, p. 12).

⁽¹⁷⁾ COM(2020) 746 [final](#).

⁽¹⁸⁾ EUROFOUND (2020 m.), *Upward convergence in the EU: Definition, measurement and trends*, p. 9, Europos Sąjungos leidinių biuras, Liuksemburgas.

3.8. Komitetas sutinka su tuo, kad reglamentavimo sistema yra labai svarbi inovacijoms diegti, tačiau komunikate siūlomus veiksmus laiko nepakankamais. Be to, EESRK pažymi, kad dėl „Brexit'o“ ES sumažėjo pasaulyje pirmaujančių universitetų, kurie atlieka lemiamą vaidmenį skatinant inovacijas: jų geriausių pasaulio universitetų penkiasdešimtuose liko vos keletas⁽¹⁹⁾. Universitetai yra būtini siekiant plėtoti inovacijas ir stiprinti ilgalaikį atsparumą naujiems ekonominiams sukrėtimams.

3.9. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta pirmiau, EESRK ragina komunikatą papildyti priemonėmis, skirtomis:

- užtikrinti didesnę finansų rinkų reglamentavimo lankstumą siekiant skatinti finansines inovacijas Europoje, įskaitant FPRD II direktyvas ir Lyginamųjų indeksų reglamentus dėl prekybos žaliavomis;
- sumažinti apribojimus, kurie sukuria neproporcingą našą naujų technologijų plėtrai;
- padidinti MTP išlaidas (ypač paramą privačioms investicijoms į MTP visoje ES) iki maždaug 3 % nuo BVP;
- vykstant skaitmeninei transformacijai nustatyti ir toliau remti Europos pažangiąsias specializacijas IT srityje;
- nustatyti regioninius inovacijų centrus ES ir tiesiogiai juos remti ES lygmeniu, kartu skatinant privačias investicijas į inovacijas, pavyzdžiui, didinant privataus bendro finansavimo reikalavimo lygį.

4. Konkrečios pastabos

4.1. Tarptautinio euro vaidmens stiprinimas

4.1.1. Remiantis komunikatu, padidėjusi euro svarba tarptautinėje prekyboje, investicijos ir mokėjimai atneštų daug naudos, pavyzdžiui, padidėtų piniginių savarankiškumas, pinigų politika turėtų didesnę poveikį pasaulio mastu, sumažėtų sandorių išlaidos ir kainų šuoliai.

4.1.2. EESRK pritaria pasiūlymui toliau leisti euru išreikštas obligacijas. Tačiau, nors ir supranta šių priemonių naudą, EESRK ragina parengti euro augimo strategiją, kuri būtų pagrįsta ne tik bendros skolos vertybinių popierių emisija, bet ir euro ekonominės zonos stiprinimu ir plėtra⁽²⁰⁾. Dėl COVID-19 krizės „iki 2026 m. ES išleis beveik 1 trln. EUR vertės naujų skolos vertybinių popierių“⁽²¹⁾. Tačiau „su atsparumu susijusių sunkumų gali sukelti didelės valstybės skolos, išreikštos kaip BVP dalis“⁽²²⁾. Norint įveikti šiuos sunkumus, Europos finansų sistema turėtų tapti „atspausnė, užbaigiant kurti bankų ir kapitalo rinkų sąjungas“⁽²³⁾. Fiksuotųjų pajamų vertybinių popierių klausimu EESRK rekomenduoja atstatyti iki 2008–2009 m. finansų krizės buvusią aukštą euro poziciją⁽²⁴⁾.

⁽¹⁹⁾ Times Higher Education duomenimis, jų liko šeši, o QS World University Rankings vertinimu – tik vienas.

⁽²⁰⁾ ES susiduria su kliūtimis siekiant stiprinti bendros valiutos pasaulinį statusą, „Financial Times“, 2021 m. sausio 19 d.

⁽²¹⁾ COM(2021) 32 final, p. 8.

⁽²²⁾ EESRK nuomonė Atspausnės ir tvaresnės Europos ekonomikos kūrimas (OL C 353, 2019 10 18, p. 23).

⁽²³⁾ Žr. Komisijos nario Paolo Gentiloni pastabas Euro grupės spaudos konferencijoje, 2021 m. vasario 15 d., Briuselis.

⁽²⁴⁾ Žr. „Fixed income market liquidity“, *Committee on the Global Financial System Papers*, Nr. 55, Tarptautinių atsiskaitymų bankas, p. 18, 2016 m. sausio mėn.

4.1.3. Todėl Komitetas ragina kai kurias nacionalinių finansų priežiūros institucijų kompetencijas perkelti į ES lygmenį siekiant parengti bendrą bankų sąjungos ir kapitalo rinkų sąjungos sukūrimo reglamentavimo sistemą⁽²⁵⁾. EESRK nuomone, visiškam kapitalo judėjimui ES turėtų būti sudarytos tokios sąlygos, kad galiausiai kiekvienas pilietis ar MVĮ galėtų naudotis bet kurios finansų įstaigos, kuriai taikomos bendros ES finansų priežiūros taisyklės, finansinėmis paslaugomis⁽²⁶⁾. Bet kokios naujos teisinės nuostatos, susijusios su kapitalo rinkų sąjungos kūrimu, turėtų būti išbandytos⁽²⁷⁾ siekiant patikrinti, ar jos atitinka šiuos kriterijus: didesnio konkurencingumo ir inovacijų (įskaitant, visų pirma, skaitmeninę pertvarką), indėlio pereinant prie žaliosios ekonomikos ir finansų rinkų stabilumo.

4.1.4. Be to, reikėtų imtis priemonių siekiant sustiprinti euro buvimą įvairių šalių centrinių bankų rezervuose pagal apskaitimo sandorius ir remti didelių tarptautinių sutarčių (įgyvendinamų už ES ribų) su Europos bendrovėmis sudarymą, atliekant tarpuskaitą eurais.

4.1.5. Siekiant sustiprinti euro vaidmenį pasaulio ekonomikoje, būtina didinti ES prekių ir paslaugų konkurencingumą. Tam reikia investicijų į švietimą, mokslinius tyrimus ir plėtrą.

4.1.6. 6 svarbiu veiksniu nustatyta, kad Komisija ir ECB drauge techniniu lygmeniu peržiūrės įvairius politinius, teisinius ir techninius klausimus, kurie galėtų kilti įvedus skaitmeninį eurą.

4.1.7. Komitetas pritaria skaitmeninio euro idėjai. Tačiau, EESRK nuomone, skaitmeninio euro įvedimas turėtų būti įgyvendinamas ne tik per ECB, bet ir per Eurosystemos⁽²⁸⁾ centrinius bankus (ir priežiūros įstaigas)⁽²⁹⁾.

4.1.8. Šioje naujoje atsiskaitymų sistemoje turėtų būti atsižvelgiama į teisės aktuose (ypač Penktojoje kovos su pinigų plovimu direktyvoje) įtvirtintus privatumo reikalavimus. Tinkamai sukurtas skaitmeninis euras galėtų skatinti euro naudojimą už euro zonos ribų ir sumažinti JAV dolerio (o ateityje ir skaitmeninio juanio) vaidmenį, ypač tarptautiniuose ir mažmeniniuose sandoriuose⁽³⁰⁾.

4.1.9. Pasaulinėje žaliųjų obligacijų rinkoje ES yra lyderė. 2019 m. beveik pusė visų pasaulio žaliųjų obligacijų emisijų, įskaitant už euro zonos ribų išleistas obligacijas⁽³¹⁾, buvo išreikštos eurais⁽³²⁾. EESRK teigiamai vertina pasiūlymą įvesti naujas „žaliąsias“ finansines priemones⁽³³⁾ siekiant remti Europos žaliąjį kursą⁽³⁴⁾. Tai sudarys sąlygas ES tęsti ir plėtoti savo, kaip pasaulinės lyderės klimato politikos srityje, vaidmenį⁽³⁵⁾.

4.2. ES finansų rinkų infrastruktūrų ir susijusių ypatingos svarbos paslaugų teikėjų atsparumo didinimas

4.2.1. Komunikate atkreipiamas dėmesys į tai, kad ES itin svarbu plėtoti savo finansų rinkų infrastruktūras ir didinti jų atsparumą, kad nereikėtų priklausyti nuo trečiųjų valstybių teikiamų tokių ypatingos svarbos paslaugų. Komisija taip pat turėtų išnagrinėti galimybes užkirsti kelią ES priklausomybei nuo ne ES finansinių ir nefinansinių duomenų teikėjų. Naujoji skaitmeninė atsiskaitymo eurais sistema galėtų būti naudojama prekybai su partneriais, kuriems trečiosios valstybės taikė

⁽²⁵⁾ Žr. COM(2020) 590 *final* ir COM(2020) 746 *final*, p. 8

⁽²⁶⁾ EESRK nuomonė *Kapitalo rinkų sąjunga žmonėms ir įmonėms. Naujas veiksmų planas* (OL C 155, 2021 4 30, p. 20).

⁽²⁷⁾ EESRK nuomonė *Kapitalo rinkų sąjunga žmonėms ir įmonėms. Naujas veiksmų planas* (OL C 155, 2021 4 30, p. 20), 1.16 punktas.

⁽²⁸⁾ Žr. „Ataskaita dėl skaitmeninio euro“, Europos Centrinis Bankas, 2020 m. spalio, p. 7–8.

⁽²⁹⁾ Žr. „Ataskaita dėl skaitmeninio euro“, Europos Centrinis Bankas, 2020 m. spalio, p. 36–40.

⁽³⁰⁾ *ES susiduria su kliūtimis stiprinant bendros valiutos pasaulinį statusą*, „Financial Times“, 2021 m. sausio 19 d.

⁽³¹⁾ Žr. *Išlaisvinant neišnaudotą euro potencialą pasauliniu mastu*, ECB vykdomosios valdybos nario F. Panetta kalba.

⁽³²⁾ Žr. „euro vaidmuo pasaulinėje žaliųjų obligacijų rinkoje“, 1 skiltis, 19-oji metinė tarptautinio euro vaidmens apžvalga, ECB, 2020 m. birželio mėn.

⁽³³⁾ Pagrindiniai rezultatai. Euro grupės vaizdo konferencija, 2021 m. vasario 15 d.

⁽³⁴⁾ COM(2019) 640 *final*.

⁽³⁵⁾ Paschal Donohoe kalba po 2021 m. vasario 15 d. Euro grupės vaizdo konferencijos.

vienašales sankcijas remti, taip pat galėtų būti taikoma valstybėms ir asmenims, kuriems buvo pritaikytos sankcijos, blokuojant jų naudojimą (informaciją gaunant iš duomenų bazės „Sanctions Information Exchange Repository“).

4.2.2. EESRK taip pat primena, kad prasidėjus COVID-19 pandemijai, dėl didelės JAV dolerio paklausos ir dėl JAV atpirkimo rinkos veikimo sutrikimo, ne JAV finansų įstaigoms tapo sudėtingiau refinansuoti jų vykdomas operacijas JAV doleriais. Be to, būtų galima apsvarstyti galimybę naudoti Europos stabilumo mechanizmą siekiant užtikrinti likvidumo rezervą eurais, o tai taip pat būtų prieinama didelėms finansų įstaigoms. Mums reikia aiškių gairių Europos stabilumo mechanizmo pokyčiams įgyvendinti ir kapitalo rinkų sąjungai kurti.

4.2.3. EESRK iš esmės pritaria veiksams, kuriais siekiama stiprinti atvirą strateginį ES savarankiškumą, įskaitant ES finansų rinkų infrastruktūrų atsparumo stiprinimą. Kita vertus, Komitetas atkreipia dėmesį į tai, kad tokios priemonės tam tikromis sąlygomis gali sukelti nepageidaujamą politinį poveikį.

4.3. ES sankcijų įgyvendinimo ir vykdymo užtikrinimo gerinimas

4.3.1. Siekiant padidinti ES sankcijų veiksmingumą, būtina užtikrinti, kad jos būtų įgyvendinamos ir vykdomos vienodai. Ne ES bendrovių patrunuojamosios įmonės pasinaudoja teisinėmis spragomis, kad apeitų draudimus, o tai iškreipia bendrąją rinką.

4.3.2. EESRK teigiamai vertina pasiūlymus, kuriais siekiama sustiprinti ES gebėjimą taikyti sankcijas vienodai ir kalbėti vienu balsu.

4.3.3. Komitetas remia Europos Komisijos pastangas sukurti priemones, skirtas neutralizuoti poveikį, kurį ES ekonominės veiklos vykdytojams daro neteisėtas trečiosios valstybės vienašalių priemonių eksteritorialus taikymas. Tačiau EESRK pabrėžia būtinybę sukurti mechanizmus, kuriais būtų užtikrinta, kad visos valstybės narės bendrai sutartų dėl su pačiomis sankcijomis susijusių klausimų. Komiteto nuomone, tokios priemonės gali padidinti ES, kaip pasaulinio masto veikėjos, nepriklausomybę ir apsaugoti bendrąją rinką nuo sukrėtimų.

4.3.4. Taip pat reikėtų pažymėti, kad nuo 2008–2009 m. finansų krizės ES finansų rinkoje galioja griežta tvarka, pagal kurią subjektams, norintiems pasinaudoti ES bendrąja rinka, taikomi administraciniai reikalavimai. Svarbu, kad šios teisinės nuostatos būtų taikomos lanksčiai, kad būtų užtikrinta sąnaudų ir naudos pusiausvyra, įvertintas naujų taisyklių poveikis Europos finansų bendrovėms⁽³⁶⁾, o reguliavimo našta taip pat būtų pritaikyta prie šių subjektų (didelių visos Europos bankų, finansų įstaigų ir pradedančiųjų įmonių finansų technologijų sektoriuje) dydžio⁽³⁷⁾.

Bruselis, 2021 m. birželio 9 d.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkė
Christa SCHWENG

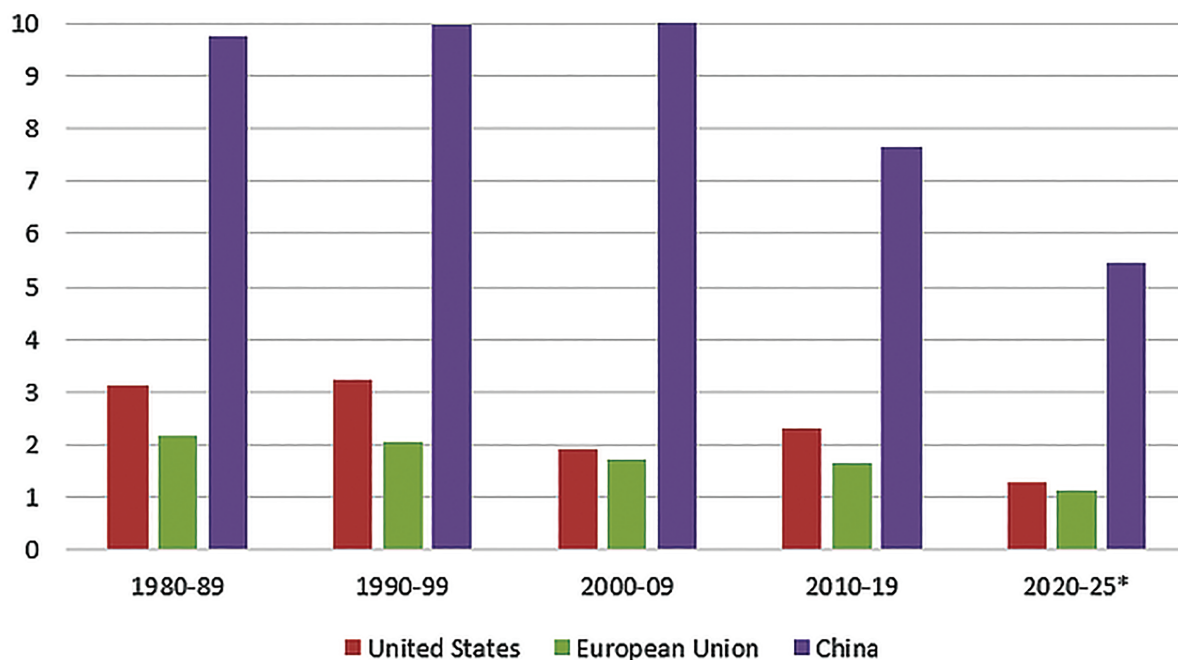
⁽³⁶⁾ EESRK nuomonė *Kapitalo rinkų sąjunga žmonėms ir įmonėms. Naujas veiksmų planas* (OL C 155, 2021 4 30, p. 20).

⁽³⁷⁾ EESRK nuomonė *ES skaitmeninių finansų strategija* (OL C 155, 2021 4 30, p. 27).

PRIEDAS

1 diagrama

Vidutinio BVP augimo tempo palyginimas

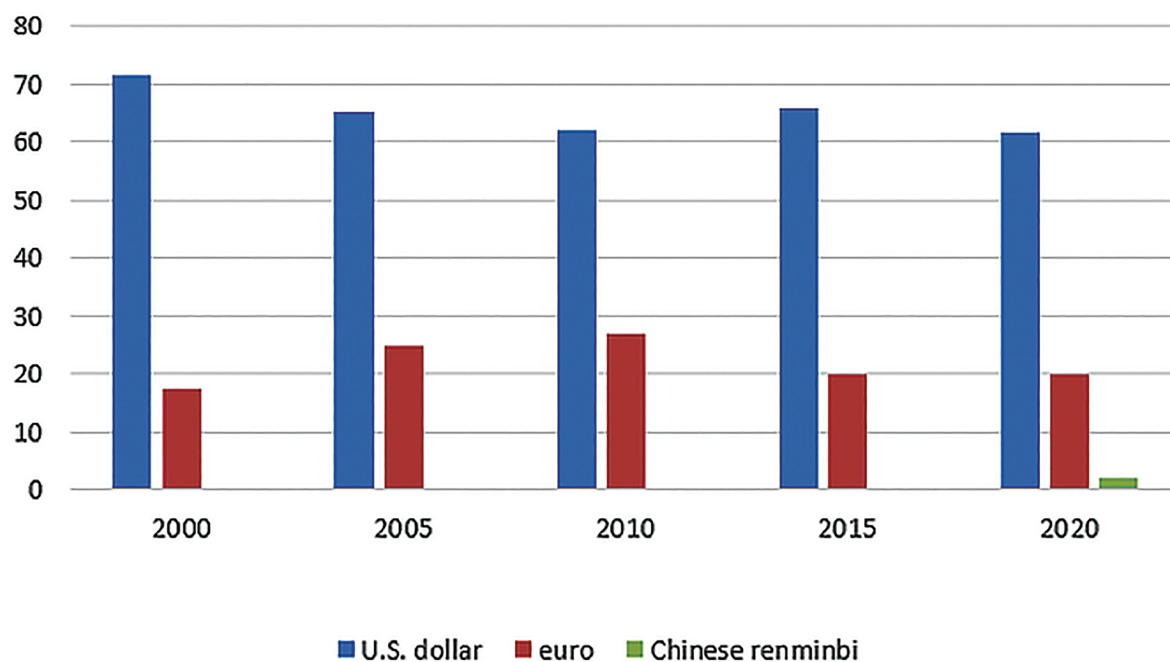

(*) nuo 2019 m. pateikiami prognozuojami dydžiai.

Šaltinis – skaičiavimai grindžiami duomenų baze „World Economic Outlook“, Tarptautinis valiutos fondas, 2020 m. spalio mėn.

2 diagrama

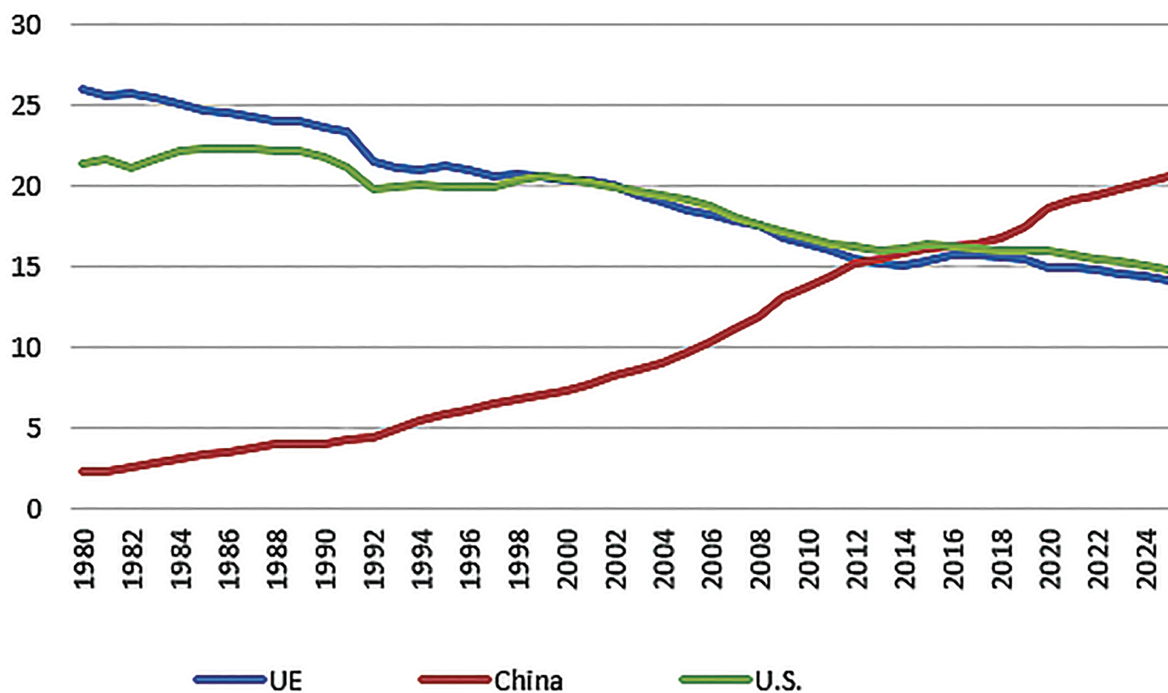
Oficialiųjų užsienio valiutos atsargų dalis JAV doleriais, eurais ir ženminbi juaniais (proc.)

Šaltinis – Tarptautinis valiutos fondas, data.imf.org.

3 diagrama

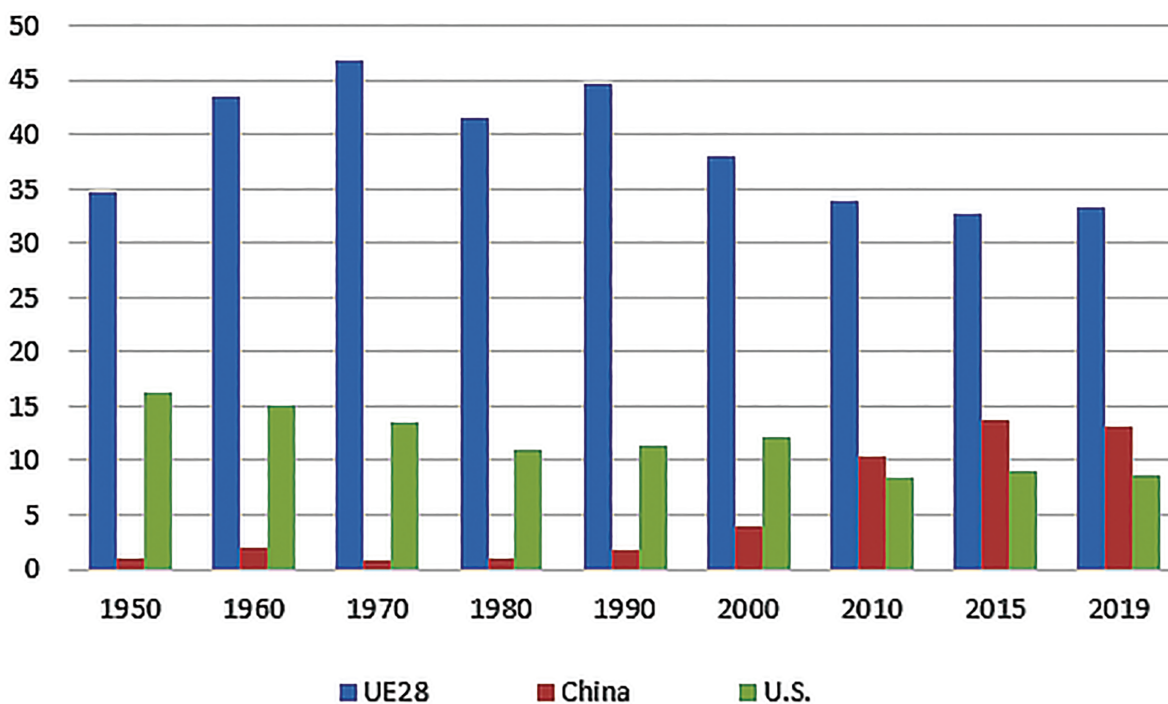
ES, JAV ir Kinijai tenkanti pasaulio BVP dalis (proc.)

Šaltinis – duomenų bazė „World Economic Outlook“, Tarptautinis valiutos fondas, 2020 m. spalio mėn.

4 diagrama

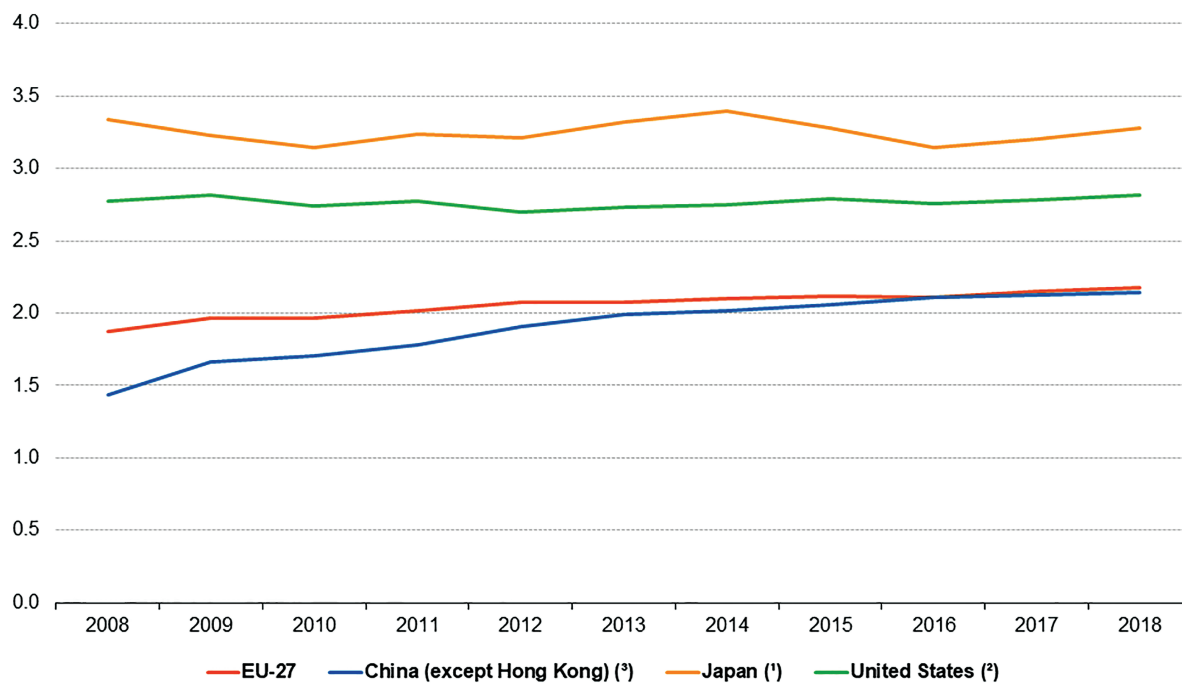
ES, JAV ir Kinijos visuotinio eksporto dalis (proc.)

Šaltinis – Jungtinių Tautų prekybos ir plėtros konferencija.

5 diagrama

Bendrosios MTP vidaus išlaidos, 2008–2018 m. (procentinė BVP dalis)

(*) 2008, 2013 and 2018: break in series.

(*) Excludes most or all capital expenditure, definition differs: 2008-2016 and 2018; provisional: 2017

(*) 2009: break in series.

Šaltinis – Eurostatas.